

PRACOVNÍ LIST**PRÁCE S OBALY – ÚDAJE NA OBALU (PŮVOD VÝROBKU, TRVANLIVOST, EAN, ŠARŽE A DALŠÍ)**

Šarže: je údaj o množství výrobků (balení), které byly vyrobeny za stejných podmínek, většinou v určitém časovém úseku nebo z určité dodávky suroviny. Pro zákazníky má tento údaj význam pouze v případě, že se zjistí zdravotní závadnost dané šarže. Uvádí se číselným nebo alfanumerickým kódem za písmenem „L“ (písmeno se nemusí použít, je-li označení šarže jasně rozlišené od ostatních údajů).

Datum minimální trvanlivosti: uvádí se na všech potravinách, kromě potravin podléhajících rychle zkáze. Vymezuje minimální dobu, po kterou si potravina zachovává při správném skladování své specifické vlastnosti a splňuje požadavky na zdravotní nezávadnost. Nemusí se uvádět například u soli, cukru či čerstvého pečiva, ovoce a zeleniny. Po uplynutí doby minimální trvanlivosti mohou být výrobky prodávány i nadále. Musí být ale zdravotně nezávadné a nabízené odděleně se zřetelnou informací o uplynutí data trvanlivosti. Za kvalitu výrobků pak ručí prodávající.

Datum použitelnosti: je uváděn je za slovy „spotřebujte do...“ a vymezuje maximální dobu, po kterou si potravina při dodržování skladovací podmínek zachovává své specifické vlastnosti a zdravotní nezávadnost. Na těchto potravinách musí být také doplněn údaj o konkrétních podmínkách skladování. Teplota musí být uvedena ve °C a po uplynutí data použitelnosti nesmí být výrobky prodávány ani jinak nabízeny.

Označení země původu potraviny: někdy není úplně jednoduché z obalu vypátrat původ potraviny. U většiny potravin totiž nemusí být výrobce uveden. Postačuje uvedení odpovědné osoby nebo firmy. Tou může být i dovozce, balírna či prodejce. Ani uvedení výrobce nemusí být vždy směrodatné. Některé nadnárodní koncerny mají totiž závody ve více zemích.

Jako orientační nápomoc nám v případě, že není uvedena země výroby, může posloužit **čárový kód EAN**. První tři číslice totiž většinou identifikují zemi (ČR 859). Na druhou stranu to může být údaj dosti matoucí, neboť nám pouze říká, ve které zemi se do systému čárových kódů EAN výrobce, balírna nebo distributor zaregistroval.

Povinné označování země původu se týká pouze masa, čerstvého ovoce a zeleniny. U výrobků živočišného původu je směrodatné jejich identifikační označení v tzv. oválu. V horní části je uvedena zkratka země původu (CZ), uprostřed veterinární schvalovací číslo podniku a dole označení trhu Evropské unie (ES).

Značení případných rizikových složek potravin: vzhledem k rozšířenému výskytu alergií musí být na potravinách zvýrazněna přítomnost možné alergenní složky. Týká se to především obilovin obsahujících lepek, koryšů, vajec, ryb, arašídů, sójových bobů, mléka, ořechů, celeru a některých semen. Další látkou, u které musí být uvedeno její množství v potravině či nápoji je kofein, a to při množství vyšším než 150 mg/kg. Hlavně u vybraných nápojů se spolu s upozorněním na nadměrné

množství kofeinu uvádí i další varování. U některých potravin se musí uvádět i množství obsaženého tuku, alkoholu, přidaného cukru nebo soli, a to proto, že ve vysokém množství lidskému organismu škodí.

Základní zdroje (seřazené podle významnosti):

SUKOVÁ, Irena: Průvodce označováním potravin. Ministerstvo zemědělství. Praha 2008, dostupné online <http://www.bezpecnostpotravin.cz/UserFiles/File/Publikace/Znaen%20potravin-web_08-08.pdf>

BURZA, Marek: České zboží poznáte podle čárového kódu, radí e-mail. Není to pravda - iDNES.cz [online], <http://hobby.idnes.cz/ceske-zbozi-poznate-podle-caroveho-kodu-radi-e-mail-neni-to-pravda-py8-/hobby-domov.aspx?c=A110207_123403_hobby-domov_bma>

VEČERKOVÁ, Hana: Čárový kód ukáže dodavatele, ale výrobce se z něj nedozvíte. MF Dnes 24.4.2012, dostupné online <<http://www.ppmfactum.cz/mfdnes-2012-04-24.pdf>>

VEČERKOVÁ, Hana: Co nevíte o značení potravin - iDNES.cz [online], <http://ekonomika.idnes.cz/co-nevite-o-znaceni-potravin-dga-/test.aspx?c=A080321_939176_test_vem>

Internetový portál bezpečnosti potravin - Označování potravin [online], <<http://www.bezpecnostpotravin.cz/stranka/oznacovani-potravin2.aspx>>

ÚKOLY:

- 1) Vyhledej a označ všechny druhy údajů z obalu o potravině na pojmovou mapu.

- 2) Může být pro zákazníka užitečná šarže výrobku?

- 3) Je na obalu uvedené doporučení, jak výrobek skladovat? Pokud ne proč?

- 4) Stručně popiš rozdíl v označeních vztahujících se k trvanlivosti: „Spotřebujte do...“ a „Minimální trvanlivost do...“.

- 5) Odpovídá název výrobku, tomu co obsahuje? Nemate název spotřebitele? Stručně zhodnot!

- 6) Množství výrobku se uvádí v jednotkách hmotnosti (g, kg) nebo v jednotkách objemu (ml, l). Zamysli se, zda a jak může být tento údaj užitečný pro nakupujícího?

- 7) Obsahuje výrobek případné alergenní či jiné možné rizikové složky, jaké a v jakém množství?